

Muistio 25.5.2018

Ympäristöpoliittinen neuvottelukunta, kokous 2/2018

Aika: Torstai 17.5.2018 klo. 13-15.10
Paikka: Kymenlaakson Liitto, Karhulantie 36 B, 48601 Kotka

Osallistujat:

Anna Kiiski, puheenjohtaja
Kirsi Toivonen, Kymenlaakson museo
Hannu Friman, Kouvolan kaupunki
Riku Rinnekangas, Suomen Luonnonsuojeluliiton Kymenlaakson piiri ry
Kari Niemi, MTK-Kaakkois-Suomi
Timo Hokkanen, Puolustusvoimat
Pekka Vainikka, Suomen metsäkeskus
Hanna Lampinen, Kymenlaakson Liitto
Juhani Pekkola, Kotkan kaupunki
Matti Konttinen, sihteeri, Kymenlaakson Liitto
Tapio Glumoff, Haminan kaupunki

Poissa:

Henrik Jansson, Metsähallitus luontopalvelut
Jukka Timperi, Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Tiina Moberg, Kymen yrittäjät ry
Tiina Lecklin, Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry
Jouni Eho, Cursor Oy
Ville Rätty, Kinno
Pentti Tiusanen, maakuntahallitus

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Anna Kiiski avasi kokouksen klo. 13.00 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat (osallistujalista)

3. Jäsentahojen ajankohtaiskatsaus

Maakuntalain uudistus aiheuttaa muutoksia. Kymenlaakson Museon nimi on muuttumassa ja vastuulle tulee uusia tehtäviä. Kunnista siirtyä määrättyjä tehtäviä maakuntaan. Kouvolan kaupunki aloittaa syksyllä ympäristöohjelman päivityksen. Kotkan kaupunki hyväksyi hiljattain uuden kaupunkistrategian, jossa ympäristö on huomioitu yhtenä painopistealueena.

MTK:n osalta tuotiin esiin maa- ja metsätalouspuolella suurentuneiden koneiden tiestölle aiheuttama rasitus. Ongelma tulisi ottaa huomioon. Metsäkeskuksen puolelta nostettiin esiin uusi metsätietolaki, joka avasi kaikille avoimeen käyttöön maa- ja metsätalousalueisiin liittyvät aineistot. Aineistoja on hyödynnetty jo aktiivisesti, ja tavoitteena on saada ne helpokäyttöiseen muotoon kesällä. Vesienhoitoon on panostettu paljon johtuen suurista hakuumääristä ja tähän liittyen on tulossa toimijoille koulutuksia.

Riku Rinnekangas kertoi, että on käynnistetty ympäristöjärjestöjen yhteinen kampanja: avohakkuut historiaan. Kyseessä on valtion metsiin keskittyvä kansalaisaloite, jonka voi allekirjoittaa marraskuun puoleenväliin saakka. Pyrkimyksenä on nostaa aihetta keskusteluun suuren puuntarpeen kasvun seurauksena.

4. *Kymenlaakson maakuntakaavan 2040 valmisteluvaiheen työpajan koonti, esittelijänä Kymenlaakson Liiton maakuntakaavainsinööri Hanna Lampinen ja ympäristösuunnittelija Matti Konttinen.*

Käytiin läpi maakuntakaavan valmisteluvaiheen työpajan keskeiset tulokset (liite 1). Sini-viherrakenteen katsottiin nousseen aiemmissa keskusteluissa/tilaisuuksissa isoksi teemaksi erityisesti metsätalouden kannalta. Tarpeellisuudesta ja lainsäädännöllisestä perustasta vallitsi melko suuri yksimielisyys. Toteuttamisen tulee perustua vapaaehtoisuuteen, kuten on suunniteltu. Riku Rinnekangas ilmaisi huolen tämän onnistumisesta vallitsevan metsätalouden ohjauksessa. Hannu Friman totesi, että useat yhteystarpeista sijaitsevat alueilla, joissa on voimassa vain maakuntakaava. Tähän liittyy mahdollisuus, että metsäpuolella pystyttäisiin yhteiseen sopimiseen (tiedostetaan yhteydet, ei katkaista niitä avohakkuilla, käytetään vaihtoehtoisia metsänkäsittelymenetelmiä).

Pekka Vainikka totesi, että hakkuutöissä ja -suunnittelussa on mahdollista saada esille kaikki kaava-aineistot. Siinä vaiheen pystytään huomioimaan sini-viheryhteystarpeet ja tuomaan asia esille maanomistajalle, jolla on asiasta lopullinen päätös. Muuttunut metsälaki myös mahdollistaa vaihtoehtoisia metsänkäsittelytoimia. Urakoitsijat saavat tietoa koulutuksien kautta. Vainikka huomautti lisäksi, ettei asia ole täysin uusi, ja nyt asiaan liittyvät määritelmät ovat menneet huomattavasti selkeämpään suuntaan (mm. mitä sini-viheryhteys tarkoittaa, miten se vaikuttaa yms.).

Luonnonympäristön huomioimista pidettiin tärkeänä, koska luonnon monimuotoisuus muodostaa pohjan myös markkinataloudelle. Tällä hetkellä biotalous on yleisesti kovassa nosteessa aiheuttaen uhan luonnonympäristön arvojen turvaamiselle. Ympäristöarvot voisi nähdä entistä enemmän esimerkiksi tuotteen brändinä. Esiin nostettiin myös mahdollisuudet, joita voisi liittyä metsänkäytön seuraamiseen eri alueilla.

Maa-ainestenenoton osoittamisesta luopumisesta muutoin, kuin Virolahden merkittävien rakennuskivien osalta pidettiin Kouvolan ja Haminan kaupunkien kommentoissa hyvänä asiana. On järkevää osoittaa kaavaan tietyt arvoalueet ja muilla alueilla lupaviranomaiset ratkaisevat tilanteen. Riku Rinnekangas esitti mahdollisuutta harkita samantyylistä arvoalueiden osoittamista vesistöihin ja soidensuojeluun.

5. *Kymenlaakson vuoteen 2040 tähtäävän hiilineutraaliustavoitteen eteenpäin vienti, esittelijänä ympäristösuunnittelija Matti Konttinen*

Käytiin keskustelua hiilineutraaliustavoitteen eteenpäin viemiseksi tarvittavista toimista. Hyvin yleisesti tällaisen tavoitteen ympärille on laadittu niin sanottu tiekartta koordinaatio- ja seurantaökaluksi (liite 2). Kymenlaaksossa Hamina on Hinku-kunta ja sillä on tiekartta tavoitteen eteen vuoteen 2030. Hinku-kunnat ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 % päästövähennystä kyseiseen vuoteen mennessä. Tapio Glumoff totesi asian koskettavan laajasti kaikkia kuntalaisia, ja tavoitteet näkyvät muun muassa energia-asioissa. Myös Kouvolan kaupungilla on omat tavoitteensa.

Kymenlaakson vuoteen 2020 ulottuva ilmasto- ja energiastrategia ei sellaisenaan pysty enää vastaamaan uuteen tavoitteeseen. Kuitenkaan erillistä asiakirjaa ei kannata laatia, koska toimijat on jo sitoutettu nykyiseen strategiaan.

Kymenlaakson ympäristöpoliittinen neuvottelukunta oli yksimielinen tarpeesta konkretisoida hiilineutraaliustavoite. Päätettiin välittää maakuntahallitukselle ehdotus, että hiilineutraaliustavoitteelle laaditaan olemassa olevan Kymenlaakson ilmasto- ja energiastrategian pohjalta uusi strategia/ohjelma, eli ns. tiekartta. Tämä tukisi tavoitteen koordinaatiota ja seurantaa osana suunnittelua sekä päätöksentekoa. Ympäristöpoliittinen neuvottelukunta voisi vetää työtä yhteistyössä muiden tarvittavien toimijoiden kanssa.

6. Muoviongelma, esittelijänä ympäristösuunnittelija Matti Konttinen

Käytiin läpi muovien aiheuttamaa ympäristöongelmaa erityisesti mikromuovien osalta (liite 3). Pohdittiin olisiko Kymenlaaksossa tarpeen esimerkiksi laatia yhteistyössä muovistrategia tai suunnitella aiheen tiimoilta vaikkapa seminaarisarjaa. Kymenlaaksossa on paljon arvokkaita vesistöjä, joita aihe koskettaa.

SYKE:n tutkija Julia Talvitie on laatinut aiheesta väitöskirjan ja on Riku Rinnekankaan mukaan mahdollisesti tulossa Kotkaan ja Kouvolaan syksyn aikana luennoimaan. Todettiin, että Kymenlaaksossa vesistöjä ei ole tutkittu mikromuovien osalta. Tutkimiseen on pyritty kehittämään menetelmiä, mutta mikromuovin havaittavuus on haasteellista. Kotkassa on suunniteltu suositusta tupakoinnin kieltoon uimarannoilla.

Päätettiin, että maakuntahallitukselle välitetään viesti aiheen tärkeydestä ja tarpeesta suunnitella toimenpiteitä, kuten esimerkiksi Kymenlaakson muovistrategian laatimista tai seminaarisarjaa, aiheesta.

7. Kymenlaakson ympäristökasvatusstrategian 2012–2020 ajankohtaiskatsaus, esittelijänä ympäristösuunnittelija Matti Konttinen

Kymenlaakson Liiton tulee raportoida valtuustokausittain maakuntahallitukselle vuoteen 2020 ulottuvan Kymenlaakson ympäristökasvatusstrategian toteutumisesta ja mahdollisista muutostarpeista. Strategian toteutuminen ei ole edennyt toivotulla tavalla, joten korjaus- ja muutostoimenpiteitä tarvitaan (liite 4).

Ympäristökasvatuksen esillä pitämistä pidettiin neuvottelukunnassa tärkeänä, koska muutoin ympäristöasiat voivat helposti unohtua nuorten keskuudessa. Todettiin, että kussakin kunnassa pitäisi käydä läpi sitoutumista Kymenlaakson ympäristökasvatusverkoston toimintaan. Ympäristösuunnittelija laatii yhteistyössä Kymenlaakson ympäristökasvatusverkoston kanssa strategiasta raportin maakuntahallitukselle.

8. Muut asiat

Kymenlaakson maakuntakaavan 2040 luonnoksen esille laittamista esitetään maakuntahallitukselle elokuussa. Tällöin luonnos olisi tulossa nähtäville suurin piirtein syyskuun 2018 alkupuolella.

Neuvottelukunnan seuraava kokous pidetään to 9.8. alk. klo.13, jolloin esityslistalla on ainakin

Kymenlaakson kulttuuriympäristöpalkinto Nutikan voittajan valinta.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo. 15.10.

Muistion vakuudeksi

pj Anna Kiiski

sihteeri Matti Konttinen

LIITTEET

Liite 1: Kymenlaakson maakuntakaava 2040 – Sidosryhmätyöpaja 11.4.2018, Tulosten yhteenveto, Hanna Lampinen ja Matti Konttinen.

Liite 2: Kymenlaakson Liitto – Hiilineutraaliksi vuoteen 2040 mennessä, Matti Konttinen.

Liite 3: Kymenlaakson Liitto – Muoviongelma, Matti Konttinen.

Liite 4: Kymenlaakson Liitto – Kymenlaakson ympäristökasvatusstrategia 2012–2020, Matti Konttinen.